

Referendumcommissie provincie Noord-Holland

Aan de Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland
Aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland

17 mei 2022

Onderwerp: advies vervolg mogelijk referendumproces besluiten OV NH2020 en OV NH2022

Geachte leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten,

De Referendumcommissie provincie Noord-Holland (verder: de commissie) heeft begrepen dat op de PS-vergadering van 23 mei aanstaande besloten wordt over de kennisgevingen in het kader van de Referendumverordening Noord-Holland 2018 [verder: de verordening]. Deze kennisgevingen zijn ingediend om een provinciaal raadgevend correctief referendum (strikt genomen: twee referenda) mogelijk te maken over de 1e partiële herziening Omgevingsverordening NH2020 (OV NH2020) en de Omgevingsverordening NH2022 (OV NH2022).

Op 23 mei kunnen PS conform artikel 10 en 11 van de verordening besluiten om a) de kennisgevingen niet toelaatbaar te achten; of b) de kennisgevingen toelaatbaar te achten. In het eerst geval is het referenduminitiatief in beginsel beëindigd. In het tweede geval wordt het referendumtraject vervolgd. Het is deze tweede mogelijkheid waarop dit advies betrekking heeft.

Ons advies betreft twee aspecten: a) de (beschikbaarheid van) de besluiten en b) de ter ondersteuning te verzamelen handtekeningen.

ad a) de besluiten

Bij toelating van de kennisgevingen wordt de mogelijkheid geopend om een inleidend verzoek voor een referendum in te dienen. Kiesgerechtigden kunnen een verzoek om een referendum te houden bij de voorzitter van de referendumcommissie indienen; dat verzoek dient binnen een termijn van vier weken na het tijdstip van bekendmaking van de beslissing te zijn ontvangen (art. 15 verordening). Hierbij is van belang dat de (twee) besluiten waarop het referenduminitiatief betrekking heeft op de kortst mogelijke termijn voor kiesgerechtigden beschikbaar zijn. Immers, een eventueel referendum kan enkel gaan over een genomen besluit en bij de overweging al dan niet steun te verlenen aan een referenduminitiatief moeten kiesgerechtigden van dat besluit kennis kunnen nemen. Het is dan ook van groot belang dat beide besluiten integraal op reguliere wijze worden gepubliceerd in het Provinciaal Blad, of via andere gezaghebbende en voor het grotere publiek eenvoudig toegankelijke communicatiekanalen. Alle andere wijzen van openbaarmaking van de besluiten, of van een van die besluiten, moet problematisch worden geacht, omdat in die gevallen niet evident is dat het hier de uiteindelijke besluiten betreft dan wel omdat in die gevallen extra inspanningen van kiesgerechtigden worden gevraagd.

ad b) de handtekeningen

In het referendumproces is drie maal de eis opgenomen van het verzamelen van ondersteunende handtekeningen, voor de kennisgeving (500), het inleidende verzoek (10.000) en het

definitieve verzoek (45.000). De huidige referendumverordening laat ruimte voor uiteenlopende interpretaties als het gaat om de vraag of een eenmaal gezette handtekening blijft gelden en meetelt bij volgende fasen, of dat per onderscheiden fase apart de mogelijkheid bestaat een ondersteuningshandtekening te zetten en de teller drie keer op nul begint. Op dit punt is helderheid van cruciaal belang, omdat de commissie op enig moment dient vast te stellen of aan de gestelde voorwaarden is voldaan en dient te weten wanneer welke handtekening als geldig mag (mee)tellen. De verordening laat een interpretatie toe van cumulatie van alle handtekeningen en in de provinciale communicatie is melding gemaakt van deze interpretatie, hoewel vanuit een formeel-juridische optiek bezien handtekeningen die gezet zijn in het kader van de kennisgeving niet op een al genomen besluit betrekking hebben en om die reden niet kunnen worden gezien als ondersteuning in de zin van de verordening. Anderzijds is, vanuit een meer praktische optiek (die echter in potentie juridische risico's met zich brengt), de voornoemde meerduideligheid en eerdere communicatie van de kant van de provincie die suggereerde dat van cumulatie sprake zou zijn allicht grond voor gewekte en gerechtvaardigde verwachtingen bij kiesgerechtigden. Een besluit over al dan niet gehele (kennisgeving, inleidend en definitief verzoek) of gedeeltelijke (inleidend en definitief verzoek) cumulatie van handtekeningen van PS dient hoe dan ook op de kortst mogelijke termijn de op dit punt benodigde helderheid en eenduidigheid te creëren, voor met name kiesgerechtigden maar tevens voor de commissie.

Een (provinciaal) referendum vereist procedurele zorgvuldigheid en helderheid, meer nog in een situatie waarin eerdere ervaringen of een gevestigde praktijk met een dergelijk instrument ontbreken. Naar de mening van de commissie dient dan ook, in deze eerste fase van het referendumproces, op de voornoemde punten snel helderheid te worden geschapen. Om die reden heeft de commissie het wenselijk geacht om, voor de PS-vergadering van 23 mei, u met dit advies enige extra informatie en overwegingen aan te reiken die mogelijk bijdragen aan de gewenste zorgvuldigheid.

In de hoop en verwachting dat u bereid en in staat bent bovenstaand (ongevraagd) advies te betrekken in de overwegingen en nadere besluitvorming, en uiteraard bereid tot nader overleg,

hoogachtend,

Referendumcommissie van de provincie Noord-Holland,

Carlen Boonstra
secretaris

Joop van Holsteijn
voorzitter